

Pécsi Ítéltábla

Az ügy száma: Pf.V.20.055/2024/5.

Az I. rendű felperes:

felperes1 (cím1)

A II. rendű felperes:

felperes2 (cím2)

A III. rendű felperes:

felperes3 (cím3)

A felperesek képviselője:

ügyvédi iroda (ügyintéző: dr. Vásárhelyi János ügyvéd cím4)

Az alperes:

alperes1 (cím5)

Az alperes képviselője:

ügyvédi iroda1 (ügyintéző: dr. Harci-Kovács Kolos ügyvéd cím6)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

az alperes (65. sorszám alatt)

A per tárgya:

vadkár megfizetése

Az elsőfokú bíróság:

Szekszárdi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

32.P.20.085/2023/64. számú ítélet

Ítélet

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. rendű felperesnek 236.715 (kétszázharminchatezer-hétszáztizenöt) forint, a II. rendű felperesnek 208.025 (kétszáznyolcezer-huszonöt) forint, a III. rendű felperesnek 272.580 (kétszázhetvenkétezer-ötszáznyolcvan) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperesek mezőgazdasági termelést folytatnak felperes I. rendű felperes östermelő által vezetett családi gazdaságban, melynek tagjai a II. és III. rendű felperesek östermelőként.
- [2] Az I. rendű felperes a helység1 helyrajzi szám1, a helység1 helyrajzi szám2, a helység1 helyrajzi szám3, a helység1 helyrajzi szám4, a helység1 helyrajzi szám46, a helység1 helyrajzi szám5, a helység2 helyrajzi szám7, a helység2 helyrajzi szám8 és a helység2 helyrajzi szám44 helyrajzi számú ingatlanok,
- [3] a II. rendű felperes a helység1 helyrajzi szám6, a helység1 helyrajzi szám9, a helység1 helyrajzi szám10, a helység1 helyrajzi szám11, a helység1 helyrajzi szám12, a helység1 helyrajzi szám13, a helység1 helyrajzi szám14, a helység1 helyrajzi szám15, a helység1 helyrajzi szám16, a helység1 helyrajzi szám17, a helység1 helyrajzi szám18, a helység1 helyrajzi szám19, a helység1 helyrajzi szám20, a helység1 helyrajzi szám21, a helység2 helyrajzi szám47 és a helység2 helyrajzi szám45 helyrajzi számú ingatlanok, míg
- [4] a III. rendű felperes az helység3i helyrajzi szám22, az helység3i helyrajzi szám23, a helység2 helyrajzi szám24, a helység2 helyrajzi szám25, a helység2 helyrajzi szám26, a helység2 helyrajzi szám27, a helység2 helyrajzi szám28, a helység2 helyrajzi szám29, a helység2 helyrajzi szám30, a helység2 helyrajzi szám31 és a helység2 helyrajzi szám25 helyrajzi számú ingatlanok földhasználója.
- [5] A felperesek 2022. május 12. napján tájékoztatták az alperest, hogy kukoricát vetettek (a helység4 völgyi darabokon) a helység1 helyrajzi szám32, a helység1 helyrajzi szám33, a helység1 helyrajzi szám34, a helység1 helyrajzi szám5, a helység1 helyrajzi szám35, a helység1 helyrajzi szám39 helyrajzi számú ingatlanokon, kérték az alperest, hogy őrizze meg a területet a vadászok túrásától és a csülkös vadak taposásától.
- [6] 2022. május 21. napján tájékoztatták a felperesek az alperest, hogy kukoricával elvetették a helység2 helyrajzi szám24, a helység2 helyrajzi szám25, a helység2 helyrajzi szám26, a helység2 helyrajzi szám28, a helység2 helyrajzi szám29, a helység2 helyrajzi szám30 és a helység2 helyrajzi szám27 helyrajzi számú ingatlanokat (helység12). Kérték az alperest, hogy a vadászok túrásától és a későbbiekben a szarvas, őz, dámszarvas rágásától őrizze meg a területet. Ugyanezen a napon tájékoztatták a vadásztársaságot arról is, hogy 2022. május 18-19. napján elvetették a helység1 helyrajzi szám36, helység1 helyrajzi szám37, helység1 helyrajzi szám38, helység3i helyrajzi szám22, helység3i helyrajzi szám23, helység6 helység1 helyrajzi szám46 helyrajzi számú ingatlanokat (helység11) kukoricával. Kérték a területet megvédését a vadászok túrásától, valamint a későbbiekben a szarvas, őz, dámszarvas rágásától azzal, hogy a területen eddig nem tapasztaltak károsítást.
- [7] 2022. július 26. napján írt e-mailben az I. rendű felperes azt közölte az alperesi vadásztársasággal, hogy a vetéskori védekezési felszólítás ellenére a vadásztársaság semmit nem tett azért, hogy megőrizze a vadaktól a területen lévő növényi kultúrát. Ismételten kérte a napraforgó és a kukorica kultúrák megőrzését a csülkös vadak kártételétől. E körben a vadászok kilövésének lehetőségére és a vadak riasztásának lehetőségére hívta fel a figyelmet. Kérte továbbá, hogy a vadásztársaság kérjen állománycsökkentő vadászati lehetőséget a hatóságtól, mert a nagyvadállomány felduzzadt, amely veszélyezteti a gazdálkodást. Közölte, hogy a vadásztársaság területén III. rendű felperes földhasználatában kukoricával vannak vetve (helység12) a helység2 helyrajzi szám28, a helység2 helyrajzi

szám29, a helység2 helyrajzi szám30, a helység2 helyrajzi szám31, a helység2 helyrajzi szám24, a helység2 helyrajzi szám25, a helység2 helyrajzi szám26, a helység2 helyrajzi szám27, az helység3i helyrajzi szám22 és az helység3i helyrajzi szám23 helyrajzi számú ingatlanok. Kukoricával elvetett, I. rendű és II. rendű felperesek földhasználatában lévő területek (helység4 völgy) a helység1 helyrajzi szám32, a helység1 helyrajzi szám33, a helység1 helyrajzi szám34, a helység1 helyrajzi szám5, a helység1 helyrajzi szám35 és a helység1 helyrajzi szám39. A II. rendű felperes földhasználatában napraforgóval elvetve a helység1 helyrajzi szám40 és a helység1 helyrajzi szám9 helyrajzi számú ingatlan. A II. rendű felperes és I. rendű felperes földhasználatában napraforgóval elvetve (Magyarhegy) a helység1 helyrajzi szám41, helység1 helyrajzi szám10, a helység1 helyrajzi szám11, a helység1 helyrajzi szám12, a helység1 helyrajzi szám13, a helység1 helyrajzi szám14, a helység1 helyrajzi szám2, a helység1 helyrajzi szám3, a helység1 helyrajzi szám15, a helység1 helyrajzi szám16, a helység1 helyrajzi szám17, a helység1 helyrajzi szám18, a helység1 helyrajzi szám419 helyrajzi számú ingatlanok. A II. rendű felperes földhasználatában kukoricával elvetve (helység7) a helység1 helyrajzi szám19, a helység1 helyrajzi szám20 és a helység1 helyrajzi szám21, szintén II. rendű felperes földhasználatában napraforgóval elvetve (helység10) a helység1 helyrajzi szám6 helyrajzi számú ingatlan. A II. rendű felperes és I. rendű felperes földhasználatában napraforgóval elvetve (helység8) a helység2 helyrajzi szám47, a helység2 helyrajzi szám45, a helység2 helyrajzi szám7, a helység2 helyrajzi szám8 és a helység2 helyrajzi szám44 helyrajzi számú ingatlanok. Az I. rendű felperes földhasználatában kukoricával elvetve (helység11) a helység1 helyrajzi szám36, a helység1 helyrajzi szám37, a helység1 helyrajzi szám38, (helység13) a helység1 helyrajzi szám4 helyrajzi számú ingatlanok, napraforgóval elvetve (helység9) a helység1 helyrajzi szám1, (helység5) helység1 helyrajzi szám42 és a helység1 helyrajzi szám43 helyrajzi számú ingatlanok.

- [8] A felszólítás nem vezetett eredményre, az alperes a vadkár megelőzése érdekében nem tett intézkedéseket.
- [9] A felperesek a területeken a vadkár megelőzése érdekében villanypásztort, fix kerítést, vadriasztó illatanyagaszórást, öt méteres védősáv elhagyását és gázagyúkat használtak. Emellett a területeket rendszeresen körbejárták, a nagy területek művelése miatt körülbelül kéthetente érték vissza ugyanahhoz a táblához, ahol a tapasztalt hibákat mindig kijavították. A felperesek által a korábbi években létesített fix kerítés és a villanypásztor kialakítási és fenntartási költségeihez az alperes nem járult hozzá.
- [10] Mindezek ellenére a területen gímszarvas, őz, dámszarvas, vaddisznó okozott kárt a napraforgó és a kukorica vetésben, termésben.
- [11] Az I. rendű felperes a napraforgóval és kukoricával elvetett földterületein mindösszesen 11.348.760 forint, II. rendű felperes a napraforgóval és kukoricával elvetett földterületein mindösszesen 10.247.330 forint, a III. rendű felperes a kukoricával vetett földterületein mindösszesen 12.835.168 forint vadkárt szenvedett el.
- [12] A felperesek a vadkár észlelését követően, 2022. szeptember 15. napján közjegyző előtti eljárásban igazságügyi szakértő kirendelését kérték, az eljárásban kirendelt szakértőt igazságügyi mezőgazdasági vadkárszakértő a helyszíni szemlét 2022. október 8. és 2022. október 15. napján tartotta meg. Az alperes a szemléről 2022. október 8. napján távol maradt, I. rendű felperes és III. rendű felperes volt jelen. 2022. október 15. napján az alperes részéről egyéb érdekelt1 hivatásos vadász és III. rendű alperes voltak jelen a szemlén.
- [13] Az így beszerzett szakvélemény alapján a felperesek 2022. december 19. napján fizetési felszólítást küldtek az alperesnek, a napraforgó termésben keletkezett 14.032.500 forint és a kukoricatermésben keletkezett 20.771.280 forint káruk 8 napon belüli megfizetése iránt. A

fizetési felszólítást 2022. december 28. napján az alperes átvette, a kárt nem fizette meg a felpereseknek.

- [14] A felperesek az I. rendű felperes javára 11.377.621 forint, a II. rendű felperes javára 10.290.564 forint, a III. rendű felperes javára 12.835.168 forint és annak 2022. október 15. napjától járó törvényes késedelmi kamata, valamint perköltség megfizetésére kérték alperes kötelezését.
- [15] A kereseti kérelmüket a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény (továbbiakban Vtv.) 75. § (1) bekezdésére, a 78. § (1) bekezdésére, 81. §-ára, és a Vtv. végrehajtásának szabályairól szóló 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet (továbbiakban Vhr.) 81. § (1), (3) bekezdésére alapították.
- [16] Állították, hogy a földhasználatukban álló területek az alperesi vadásztársaság területén fekszenek, ezen területeken a napraforgó és kukoricatermésben vadkár keletkezett a nagyvad táplálkozása, taposása, túrása és törése következtében. Jogi érvelésük szerint a vadászatra jogosult a Vtv. 78. § (1) bekezdése szerinti vadkárelhárítási és kármegelőzési kötelezettségének semmilyen formában nem tett eleget, ezért a teljes kárért helytállni tartozik, a felpereseket a védekezés körében felróhatóság nem terheli, a jogszabályi kötelezettségüknek azon túlmutatóan is eleget tettek, kármegosztásnak helye nincs.
- [17] Az alperes ellenkérelmében és ellenkérelem-változtatásában a kereset, illetve a kereset-változtatás elutasítását kérte, azt mind jogalapjában, mind összecszerűségében vitatta.
- [18] Utalt arra, hogy a felperesek védekezése nem volt megfelelő, ezért közrehatás terheli őket a kár bekövetkeztében. Kifejtette, hogy a felperesek által létrehozott fix kerítés és megépített villanypásztor nem volt alkalmas a védőfunkció ellátására, azt felperesek nem tartották karban. Azzal is érvelt, hogy a terület fokozottan vadkárveszélyes, ennek ellenére a felperesek a művelésük során az öt méteres védősávot nem alakították ki, valamint állította, hogy a felperesek vadkárbejelentést nem tettek, a vetésbejelentések nem értékelhetőek hatékony kármegelőzésnek, a 2022 júliusában megküldött e-mail pedig vadkárrol nem számol be, így a szakértői véleményből szerzett csak tudomást a vadkár összegéről. Hangsúlyozta, hogy az előzetes vadkárbejelentési eljárás alapján lehetőség lett volna azt vizsgálni, hogy a korai növekedési időszakban bekövetkezett kár valóban vadkárnak minősül-e, avagy agrotechnológiai hiba vagy más pusztítás eredménye a tőhiány. Hivatkozott a Kúria Pfv.21.447/2021/5. számú határozatára, melynek értelmében a kárt annyiban nem kell a vadászatra jogosultnak megtéríteni, amennyiben azt a károsult felróhatóan önmagának okozta, vagyis elmulasztotta a vadkárelhárítási és kármegelőzési kötelezettségeit. Állította, hogy a felperesek semmilyen közreműködést nem tanúsítottak az alperesi vadásztársaság irányában a vadkár megelőzése érdekében.
- [19] A közjegyzői eljárásban beszerzett szakértői véleményt is támadta. Állította, hogy a szakértő módszertana nem megfelelő, hiányolta, hogy a szakértő nem az egységes mezőgazdasági vadkárfelmérési útmutató szerint végezte el a méréseket, emiatt a mintavételi pontok helye és száma nem reprezentatív, az alacsony számú mintavételi pontok nem megfelelő kijelölése eredményezte a rendkívül magas összegű vadkárt. Hangsúlyozta, hogy a 100%-os tőhiány oka agrotechnológiai hiba, vagy aszálykár is lehet, nem állapítható meg egyértelműen a vadak általi károkozás. A vadkár összegének kiszámítása körében támadta, hogy a szakértő a napraforgó esetében egy 2022. augusztus 23-ai adásvételi szerződésben foglalt eladási árat vett alapul a tőzsdei ár helyett, míg a kukorica esetében nem adta indokát annak, hogy egy 2022. november 3-ai adásvételi szerződésben meghatározott 128.000 Ft/t eladási ár helyett miért a 136.307 forint/t tőzsdei árat vette figyelembe. Rámutatott arra is, hogy a jelentős összegű vadkár okozója az is, hogy a felperesek a vetést és ekként az aratást is megkésve végezték, mely a vadak számára hívogató lehetőség volt a környező mezőgazdasági területhez képest.

- [20] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 10.213.884 forintot és annak 2022. október 15. napjától a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező összegű kamatát, a II. rendű felperesnek 9.222.597 forintot és annak 2022. október 15. napjától a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező összegű kamatát, a III. rendű felperesnek 11.551.651 forintot és annak 2022. október 15. napjától a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező összegű kamatát, valamint I-II-III. rendű felpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 2.260.562 forint perköltséget, és a meghaladó keresetet elutasította. Kötelezte az I. rendű felperest 68.953 forint, a III. rendű felperest 75.092 forint, az alperest 1.233.718 forint feljegyzett eljárási illeték állam javára való megfizetésre.
- [21] Az alperes kártérítési felelősségének jogalapját a Vtv. 75. § (1) bekezdésében, (2) bekezdés a) pontjában, és (5) bekezdésében jelölte meg. Kifejtette, hogy az e §-ban megfogalmazott felelősségi alakzat ún. szigorú objektivizált felelősség, mely esetén nincs helye mentesülésnek, a kár bekövetkezése önmagában kiváltja a kárfelelősséget.
- [22] A Vtv. 78. § (1) bekezdése alapján részletesen rögzítette a vadászatra jogosultnak, míg a Vtv. 79. § (1) és (3) bekezdései alapján a földhasználójának a károk megelőzése érdekében előírt kötelességeit.
- [23] A felperesek kérelemnek helyt adva beszerezte szakértől igazságügyi mezőgazdasági vadkárszakértő közjegyzői nemperes eljárásban előterjesztett szakvéleményét, és a peres felek bizonyítási indítványának helyt adva a szakértőt szakvéleménye kiegészítésére hívta fel.
- [24] A kiegészített, ekként aggálytalannak tekintett szakvélemény alapján rögzítette, hogy a felperesi ingatlanokon bekövetkezett kár egyértelműen vadkár. A 100%-os vadkár esetében beazonosítható volt a kultúrnövény, a vadfaj és a kárkép is, a töhiány a vadtiprásnak volt betudható. Nem lehet a 100%-os töhiánnyal érintett területeken agrotechnológiai hibáról beszélni, mert a helyszíni szemlén megállapítható volt, hogy a korai vegetációs időszakban a kelés megtörtént, csupán a vadak lerágták a töveket. Kizárható az aszálykár is, mert az nem foltszerűen okoz 100%-os töhiányt.
- [25] Vizsgálta a felek által végzett vadkármegelőzési tevékenységet. Megállapította, hogy e körben az alperest a Vtv. 78. § (1) bekezdésében foglaltak terhelték. Az alperes csupán állította, hogy a vadkármegelőzés körében minden szükséges, jogszabály által előírt kötelezettségét teljesítette, azonban ezt a perben a tanúvallomások nem támasztották alá. tanúl és tanú2 tanúvallomása alapján tényként rögzítette, hogy az alperes a felperesi ingatlanokon az általa egyetlen megelőzési és elhárítási védekezési formaként elismert vadkárelhárító vadászatot sem végezte el. A felperesek személyes meghallgatása, a tanúvallomások és az okiratok alapján ezzel szemben azt állapította meg, hogy a felperesek a Vtv. 79. (1) bekezdés a)-g) pontjaiban írt kötelezettségüknek eleget tettek.
- [26] A felperesek által 2022. május 12., 21. és július 26. napján alperesnek küldött emaileket a Vtv. 79. § (1) bekezdés a)-b) pontja szerinti közreműködésnek tekintette.
- [27] Az irányadó bírói gyakorlat körében utalt a BDT2018. 3854 számú döntésre, amely szerint a vadászatra jogosultnak abszolút kimentést nem tűrő helytállási kötelezettsége van a jogszabályban meghatározott mezőgazdasági területen okozott vadkár megtérítése körében, illetve a BDT2006. 1382 számú döntésre, amely alapján a vadászatra jogosultnak kell elől járnia a vadkárelhárításban, a földhasználót csupán közreműködési kötelezettség terheli e körben, ezért amíg a vadászatra jogosult az említett kötelezettsége teljesítését nem kezdi meg, addig fel sem merülhet a földhasználó törvényben előírt vadkármegelőzési kötelezettségének az elmulasztása és ennek alapján esetleges kármegosztás alkalmazása.

- [28] Miután az alperes bizonyítottnak semmilyen vadkár elleni védekezést nem folytatott a felperesek által művelt mezőgazdasági területeken, megállapította, hogy az alperest az objektív felelősség terheli, a felpereseket a kármegelőzés körében felróható magatartás nem terheli, az alperes által hivatkozott Vtv. 79. § (3) bekezdés szerinti kármegosztásnak helye nincs.
- [29] Az alperes ellenkérelmében hivatkozott Vtv. 79. § (4) bekezdése és Vhr. 81. § (1) bekezdése szerinti vadkárbejelentési határidő elmulasztása körében a Kúria Pfv.21.447/2021/5. számú ítélete nyomán arra utalt, hogy sem a Vtv., sem a Vhr. a meghatározott határidő elmulasztását nem minősíti olyan körülményként, ami a vadkár érvényesítését kizárja, és nincs azt kizáró rendelkezés sem, hogy a károsult közvetlenül a bíróság előtt érvényesítse a vadkárt.
- [30] Rögzítette, hogy a felperesek a 2022. július 26. napján felhívták az alperes figyelmét a vadkár veszélyre, majd 2022. szeptember 15. napján nemperes eljárást indítottak a vadkár összegének megállapítása érdekében. Az eljárás megindítása a vadkárigény bejelentésének minősül, ugyanis azt a vadkár típusának és összegének a megállapítása céljából indították meg a felperesek, a Vhr. 82. § (3) c) és e) pontja szerinti határidőben, így a felperesek a vadkárigény érvényesítése körében határidőt nem mulasztottak.
- [31] A Vtv. 81. § (9) bekezdésének a szakértő kirendelésekor hatályos rendelkezéseire figyelemmel rögzítette, hogy az alperes a szakértői helyszíni szemle során nem tett észrevételeket.
- [32] A szakértő által alkalmazott módszer tekintetében utalt arra, hogy a 2022. októberi 8-ai és 15-ei helyszíni szemle időpontjában nem volt kötelezően alkalmazandó módszertan, szakmai irányelvek voltak, a szakértő helyszíni szemle megkezdésekor ismertette a módszertant, arra a jelenlévők észrevételt nem tettek. Az egységes vadkárfelmérési útmutató 2024. április 24. napjától alkalmazandó kötelezően. A szakértő nyilatkozott arról, hogy a hiányolt rétegzett mintavételi módszert nem alkalmazta, mert a 100% vadkárral érintett területen nem volt növény, amelyről mintát lehetett volna venni, illetőleg a terület domborzata sem indokolta a rétegzett mintavételt. Utalt az elsőfokú bíróság a BH2013. 343. számú döntésben rögzített gyakorlatra, amely szerint a félnek a jegyző által lefolytatott vadkár becslési eljárásban kell az ott kirendelet szakértő kompetenciájával kapcsolatos észrevételeit, kifogásait előadnia, utóbb a peres eljárásban ennek elmaradása már nem értékelhető a másik fél terhére. Miután a közjegyző előtti előzetes bizonyítási eljárásban a szakértő a kárfelmérés időpontjáról az alperest szabályszerűen értesítette, aki az első időpontban nem jelent meg, a második alkalommal pedig a mintavételi eljárást nem vitatta – ezért a módszertan körében alkalmazhatónak találta a hivatkozott eseti döntést. Emellett rámutatott arra, hogy a szakértő ésszerű indokát adta a módszer megválasztásának, ezért az elsőfokú bíróság a szakvéleményt e körben aggálytalannak tekintette.
- [33] A kár összegét a 41. és 49. számú kiegészítő szakvéleményekben rögzített összegek alapján állapította meg. Az I. rendű felperest ért kár összegének meghatározása során osztotta az alperesi érvelést a tőzsdei felvásárlási ár alkalmazása körében, míg a kukoricatermés körében aggálytalannak találta a tőzsdei ár alapulvételével megállapított kár meghatározását. Rögzítette, hogy a Vhr. a 82. § (1) bekezdés szerint a 10%-ot meghaladó részt kell a vadásztársaságnak megtéríteni, ezért a szakvélemény szerinti teljes kár 90%-a tekintetében találta megalapozottnak a kereseti kérelmet.
- [34] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen kérte, hogy a másodfokú bíróság a Pp. 369. § (3) bekezdés a), b), c), d) és e) pontja szerinti felülbírálati jogkörében eljárva a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, a keresetet utasítsa el és a felpereseket marasztalja a perköltség viselésében. Másodlagosan a Pp. 381. §-a alapján az elsőfokú ítéletét hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.

Harmadlagosan kérte, hogy a másodfokú bíróság a Pp. 369. § (3) bekezdése b) pontja szerinti felülbírálati jogkörében eljárva, bizonyítás felvétele mellett, a Pp. 383.§ (3) bekezdése alapján akként változtassa meg az elsőfokú bíróság ítéletét, hogy az I. rendű felperes javára megállapított kártérítés összegét 215.944 forinttal szállítsa le. Kérte, hogy amennyiben e bizonyítás terjedelme a másodfokú eljárás kereteit meghaladná, úgy utasítsa a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára. Kérte továbbá a felperesek elsőfokú és másodfokú eljárás során felmerült valamennyi perköltsége megfizetésére kötelezését.

- [35] Az elsőfokú ítélet [27], [37], [38], [39] és [53] pontjában foglalt megállapításokat támadva kifejtette, hogy a kárszámítás módjára tekintettel a perben felhasznált szakvélemény aggályos.
- [36] Álláspontja szerint a szakértő a szakvélemény aggályosságait nem küszöbölte ki, a kár összegét nem munkálta ki pontosan, mert a kiegészített szakvéleményben mindhárom felperes és mindkét termény vonatkozásában a tőzsdei árat vette alapul. Mivel a felperesek a keresetük összezszerűségét kizárólag a szakvéleményben foglaltakra alapozták, így megítélése szerint a szakvélemény aggályossága okán a felperesek keresete megalapozatlan.
- [37] Rámutatott, hogy a napraforgóra nézve az I. rendű felperes esetében a saját terményre vonatkozóan volt terményértékesítési szerződés, míg II. rendű felperes esetében nem volt. Ehhez képest a szakértő a szakvéleményben mindkét felperes esetében a tőzsdei árral számolt.
- [38] Az I. rendű felperes kára ténylegesen az értékesítésről szóló számla és szerződéses ár alapján mutatható ki, míg a tőzsdei ár alkalmazására kizárólag II. rendű felperes esetében kerülhetne sor. Sérrelmezte, hogy a perben nem tisztázódott az az ellentmondás, hogy az adásvételi szerződésben foglalt teljesítési határidő a 2022.08.24 és 2022.09.16 közötti időszak, ehhez képest az értékesítésről szóló számla teljesítési határideje 2022.10.13. volt.
- [39] A kukorica esetében azt kifogásolta, hogy a szakértő mindhárom felperesre nézve a tőzsdei árat vette alapul, holott I. rendű felperesre becsatoltak terményértékesítési szerződést és számlát is.
- [40] Hivatkozott a Kecskeméti Törvényszék 2.Pf.20.021/2024/5. számú ítéletében foglaltakra, kiemelte az ítéletben hivatkozott BH2021.12. 338 számú eseti döntést, melyben a Kúria kifejtette, hogy „a vadkár igényét egyezség hiányában polgári perben érvényesítő károsultnak a keresete eredményessége érdekében az állított vadkár mértékét, azaz a gazdaságában okozott terméskiesés értékét kell bizonyítani a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján.”
- [41] Véleménye szerint a felperesek a perben nem bizonyították a vadkár miatti jövedelemveszteségük mértékét. A terméskiesésben megmutatkozó kárt az aggályos szakvéleménnyel kívánták pótolni, de a szakvélemény önmagában nem minden esetben alkalmas a terméskiesés igazolására. Ugyan a hatályos módszertan előírja, hogy a kár mértékét a tőzsdei ár alapulvételével kell kiszámolni, az semmiképp sem jelenti azt, hogy az így megállapított összeg alkalmas lenne a felpereseknek a terméskiesés okán keletkezett tényleges kára kimutatására. A tényleges kárukra sem mérlegjegyeket, sem terményértékesítési számlákat, sem szerződést nem csatoltak, a betakarított termés mennyisége nem igazolt. Amennyiben az I. rendű felperesre nézve a kár értékének kiszámítása a szerződéses árak alapulvételével történik, úgy összességében az I. rendű felperes vonatkozásában a kár mértéke 215.944 forinttal kevesebb.
- [42] Kifogásolta, hogy a perben az sem tisztázódott, hogy a felperesek családi gazdálkodásban a vetőmag vásárlás, a művelés, a betakarítás, a betárolás és az értékesítés miként oszlik meg, annak ellenére, hogy a felperes a tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy az értékesítés külön történik. Álláspontja szerint amennyiben a terményt a felperesek felosztják egymás között, úgy a szakvéleményt is ennek megfelelően kellett volna elkészíteni.

- [43] Kifogásolta, hogy a szakértő a vadkár elleni védekezés körében olyan feladatokat jelöl meg az alperes köteleességeként, amelyek a gyakorlatban kivitelezhetetlenek. A szakértő figyelmen kívül hagyta, hogy a vadkárelhárító vadászat folytatása akadályozott volt a területen, mert az öt méteres védősávokat a felperesek sok helyen nem hagyták el, amelyet a perben fényképek is igazoltak. Vitatta a szakértőnek azt a nyilatkozatát, hogy fix kerítés esetén az öt méteres védősáv kialakítása mellőzhető, annak helyessége esetén ugyanis a fix kerítéssel körbekerített táblákon nem keletkezhetett volna ekkora mértékű vadkár. Állította, hogy az öt méteres védősáv kialakítása földhasználói kötelezettség, sérelmezte, hogy annak elmaradását az elsőfokú bíróság nem értékelte. Hivatkozott arra, hogy a szakértő figyelmen kívül hagyta a perbeli ingatlanok sajátosságait, az ingatlanok mozaikszerű elhelyezkedését, amely miatt nem volt célszerű elterelő etetést folytatni. Állította, hogy a szakértő nem megfelelően járt el, amikor a nem fellelhető haszonnövények hiányát is vadkárként értékelte.
- [44] Tévesnek tartotta az elsőfokú ítélet [50] pontját, amely szerint az elsőfokú bíróság elfogadta azt a szakértői megállapítást, hogy a szemle idején nem volt kötelezően alkalmazandó módszertan. Hiányolta a szakértő által alkalmazott módszertan megjelölését arra utalva, hogy annak megjelölése alapján van lehetőség arra, hogy a szakvélemény később visszaellenőrizhető legyen. A módszertan jelentősége körében hivatkozott a BH2021.12. 338 számú döntésre.
- [45] A szakvélemény aggályosságára tekintettel hivatkozott arra, hogy az a perben a Pp. 316. § (1) és (3) bekezdései alapján bizonyítékként nem vehető figyelembe, ezért az elsőfokú bíróság jogszabálysértően járt el, amikor ítéletét aggályos szakvéleményre alapította. Határozott álláspontja szerint a felperesek keresete aggályos szakvéleményen alapszik, így az megalapozatlan.
- [46] Indítványozta az elsőfokú eljárásban felhasznált szakvélemény újbóli kiegészítését és az I. rendű felperest ért kárnak a perben csatolt értékesítési számlák alapján történő átszámítását, a Pp. 369. § (3) b) pontja alapján.
- [47] A felperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására és az alperes másodfokú perköltségben marasztalására irányult.
- [48] Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének eleget tett, a szakvélemény kiegészítése és a szakértő tárgyaláson való meghallgatása minden felmerült kérdésre választ adott, a szakértői vélemény egyértelmű, nem aggályos, így az ítélet alapjául szolgálhatott. A jogszerű mérlegelésen alapuló tényállás köti a másodfokú bíróságot is.
- [49] Kiemelték, hogy az alperes vadásztársaság a védekezés hiánya miatt abszolút, kimentést nem tűrő helytállási kötelezettséggel tartozik a perbeli vadkárért. Utaltak arra, hogy érdemben fel sem merülhetett a felperesi földhasználók vadkármegelőzési kötelezettségének elmulasztása, hiszen az alperes a vadkár elleni védekezés szakmai irányítása körében nem járt elől, semmiféle értékelhető vadkár elleni tevékenységet nem fejtett ki. Az 5 méteres védőtávolság hiányát álláspontjuk szerint az alperes alaptalanul kifogásolja.
- [50] Hangsúlyozták, hogy a közjegyzői eljárásban kirendelt szakértő mintaterület-felvételét, az ott történt adatrögzítéseket az alperes a szemle megtartásakor nem kifogásolta. Előadták, hogy az érintett táblákat évek óta egyben művelik, ugyanazzal az agrotechnológiával, ugyanazokkal a munkafolyamatokkal, ezért a mintavételi pontok felvétele legfeljebb az egymás közötti igénymegosztást befolyásolhatná, ez azonban a teljes helytállási mértéket tekintve az alperes számára érdektelen.
- [51] Vitatták az alperesi fellebbezésben megjelölt, a Kecskeméti Törvényszék előtti, más felek között, más tényállás mellett zajlott perben hozott döntés relevanciáját.

- [52] Rámutattak arra, hogy a perben maga az alperes volt, aki a tőzsdei árak alkalmazását követelte, a szakértő a 41. számú kiegészítő szakvéleményében a kár összegét pontosan kimunkálta, amely ellen az alperes nem tiltakozott.
- [53] Az ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló alperesi fellebbezést azért tartották alaptalannak, mert a Pp. 379. §-ban írt abszolút hatályon kívül helyezési indok és a Pp. 381. § szerinti mérlegelhető hatályon kívül helyezési ok, eljárási szabálysértés sem állapítható meg.
- [54] A fellebbezés nem megalapozott.
- [55] A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a Pp. 370. § (1) bekezdése értelmében a (2) és (4) bekezdésben foglalt eltéréssel - az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a Pp. 371. § (1) bekezdés a)-d) pontjában megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak. A Pp. 371. § (1) bekezdés b) pontja értelmében a fellebbezésben fel kell tüntetni határozott kérelmet arra, hogy az elsőfokú ítélet kifogásolt rendelkezését, vagy részét a másodfokú bíróság mennyiben és milyen okból változtassa meg, vagy helyezze hatályon kívül, a d) pont szerint pedig meg kell jelölni azt az anyagi, illetve eljárási jogszabálysértést, amelyre a fellebbező a fellebbezését alapítja, kivéve, ha a felülbírálati jogkör gyakorlásának nem feltétele a jogszabálysértés. A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét az alperesek által megjelölt körben gyakorolta, az ebben a körben megjelölt jogszabálysértéseket, és a jogszabálysértés felperes által megjelölt indokait vizsgálta.
- [56] Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének teljes megváltoztatását, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, harmadlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását, illetve hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Amennyiben a fellebbezés alapján az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül kell helyezni, az ítélet anyagi jogi felülbírálatára nem kerülhet sor, ezért - függetlenül az alperes által megjelölt elbírálási sorrendtől - elsődlegesen a hatályon kívül helyezésre irányuló fellebbezési kérelmeket kellett vizsgálnia a másodfokú bíróságnak a Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti felülbírálati jogkör gyakorlása körében. Ennek során a másodfokú bíróság a fellebbezésben megjelölt jogszabálysértést vizsgálhatta, arról kellett döntenie, hogy az alperesek által megjelölt eljárási szabálysértés miatt szükséges-e a Pp. 381. §-a alapján az eljárás megismétlése.
- [57] Az alperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 316.§ (3) bekezdését, mert aggályos szakvélemény bizonyítékként nem vehető figyelembe.
- [58] A Pp. 316.§ (3) bekezdése szerint a kizárt vagy a kirendelés alól felmentett szakértő szakvéleménye, az aggályos magánszakértői vélemény vagy kirendelt szakértőtől származó szakvélemény, valamint törvény rendelkezése ellenére vagy a jelen fejezetben foglalt rendelkezések megsértésével benyújtott magánszakértői vélemény vagy más eljárásban kirendelt szakértőtől származó szakvélemény a perben bizonyítékként nem vehető figyelembe.
- [59] A bizonyítékok téves mérlegelésének értékelése azonban az ítélet anyagi jogi felülbírálatának a része, ami tényállás módosítására, kiegészítésére ad lehetőséget a Pp. 369.§ (3) bekezdés a) pontja alapján. Az aggályos szakvélemény nem alkalmas a bizonyításra, figyelmen kívül kell hagyni, ami eltérő tényállás megállapítása mellett a kereset elutasítását eredményezheti. Önmagában e jogszabálysértésre hivatkozás eljárási szabálysértésként az ítélet hatályon kívül helyezésére nem vezethet, hiszen amiatt nem szükséges az eljárás megismétlése.
- [60] Hatályon kívül helyezést megalapozó lényeges eljárási szabálysértés hiányában ezért a másodfokú bíróság érdemben vizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletét.

- [61] Az alperes fellebbezésében kifogásolt szakvélemény aggályosságának vizsgálatakor a következőkre volt figyelemmel:
- [62] A Vtv. 75.§ (1) bekezdése szerint a vadászatra jogosult az e törvényben foglaltak alapján köteles a vad által okozott kárt, vadkárt a károsultnak megtéríteni.
- [63] A Ptk. a 6:563. §-ában a vadászható állat által okozott kárért való felelősséget szabályozza. Vadászható állatnak a Vtv. hatálya alá tartozó állatfajtákat tekinti, amelyek károkozása két kártípusban valósul meg. Az egyik a mező- és erdőgazdálkodásban okozott (főként taposási és rágási) károk típusa, amelyekre vonatkozóan a Vtv. és a Vhr. a felelősség logikáját mellőző, kártelepítő szabályokat határoz meg. Ezek a rendelkezések a deliktuális felelősség szabályaitól idegenek, amelyek a Ptk. hatálybalépését követően is kódexen kívüli normák maradtak. Ebből következően a vad által okozott kárra és annak megtérítésére nem a Ptk. rendelkezései, hanem speciális szabályok irányadók (a Vtv. és a Vhr.).
- [64] A vadkár megállapítására a Vtv. speciális eljárási rendet szabályoz a 81. §-ában. Egyrészt a megtérítési igényt a kár bekövetkezésétől, illetve észlelésétől számított tizenöt napon belül írásban kell közölni a kárért felelős személlyel [(1) bekezdés], és ha közöttük a közléstől számított öt napon belül nem jön létre egyezség a kár megtérítéséről és a kártérítés mértékéről, és a károsult kárának megtérítését nem közvetlenül a bíróságtól kéri, a károsult a károkozás helye szerint illetékes települési önkormányzat jegyzőjétől öt napon belül írásban vagy szóban kérelmezheti a károsult és a kárért felelős személy közötti egyezség létrehozására irányuló kárfelmérési eljárás lefolytatását [(2) bekezdés]. A vadászatra vonatkozó speciális jogszabályok írják elő, hogy ilyen esetben mi tekinthető vadkárnak, és annak meghatározása miként történjen. A Vhr. 84. § (1) bekezdése értelmében a kárbecslésről készült jegyzőkönyvnek – egyebek mellett – tartalmaznia kell a szakértő helyszíni megállapításait, az általa megállapított kár mértékét, valamint azt, hogy a károsult a kármegelőzési kötelezettségének milyen módon tett eleget. E § (2) bekezdése szerint a mezőgazdasági (ideértve a szőlőt és gyümölcsöst is) és az erdei vadkárok becsléséhez a szakértő által alkalmazott jegyzőkönyv mintáját a 19. számú melléklet tartalmazza. A 19. számú melléklet szerint a mezőgazdasági vadkárok végleges becslésére szolgáló jegyzőkönyvben a vadkár meghatározása akként történik, hogy az állapotminősítési átlagtermésre vonatkozó adatok alapján a vadkár mértékét árutőzsdei átlagár, illetve ennek hiányában a becsült értékesítési ár figyelembevételével kell meghatározni, levonva ebből a termény betakarítási, tisztítási, tárolási és szállítási költségét.
- [65] A szakvélemény megfelelése tekintetében a Kúria a Pfv.21.282/2023/4. számú, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatában kifejtette, hogy a Vhr. 19. melléklete szerint elkészített vadkárbecslés, az ennek megfelelő szakértői vélemény a szükséges és egyben elégséges módja a kár megállapításának. A jogszabály egységes számítási módot alkalmaz, ugyanaz az irányadó, ha egy saját célokat szolgáló kiskertben történt a vadkárosítás, ahol a tulajdonos nem értékesíti a terményt, hanem maga fogyasztotta volna el, vagy ha egy nagy ültetvényen történt a károsítás. Egy ültetvény tulajdonosa, használója sem köteles a terményt értékesíteni, a vadkárosítást ettől függetlenül nem köteles eltérni.
- [66] A Kúria ítélezési gyakorlata szerint akkor nem elégséges a vadkár becslési eljárásban beszerzett szakvélemény a vadkár meghatározására, ha az nem felel meg a jogszabályi követelményeknek (Pfv.V.21.144/2020/4.), ilyenkor lehetséges az egyéb módon történő bizonyítás.
- [67] A Vtv. és a Vtv. Vhr. rendszerében a vadkár meghatározásának - függetlenül attól, hogy azt a vagyonban bekövetkezett értékcsökkenésként vagy elmaradt haszonként definiálják - rögzített módja van (az állapotminősítési átlagtermésre vonatkozó adatok alapján az árutőzsdei átlagárral, ennek hiányában a becsült értékesítési árral történő számítás). Az ezen alapuló

szakértői megállapítás szükséges és elégséges módon bizonyítja a felperes oldalán a bekövetkezett kárt.

- [68] A felperesek nem a Vtv. 81.§ szerinti eljárást választották, a közjegyzőtől kérték előzetes bizonyítási eljárás lefolytatása körében a szakértő kirendelését, majd közvetlenül bírósághoz fordultak káruk érvényesítése érdekében.
- [69] A szakértői véleményre, annak tartalmára, bizonyító erejére azonban alkalmazhatóak a Kúria közzétett határozatában kifejtett elvek, nem lehet különbséget tenni ugyanis a szakvélemények között aszerint, hogy a szakértőt a jegyző vagy a közjegyző rendelte ki. Vizsgálta ezért a másodfokú bíróság azt, hogy a szakvélemény tartalmazza-e a Vtv. 84.§ és Vhr. 19. melléklet szerinti tartalmi követelményeket, és megállapította, hogy a közjegyzői eljárásban beszerzett, majd a bírósági eljárásban kiegészített szakvélemény e követelményeknek teljes mértékben megfelel, így a vadkár mértékét a szakértő helyesen határozta meg az árutőzsdei átlagár figyelembevételével. Az alperes fellebbezésében sérelmezett tőzsdei ár alkalmazása ezért nem teszi aggályossá a szakértői véleményt.
- [70] Alaptalanul sérelmezte fellebbezésében az alperes azt is, hogy a szakértő nem jelölte meg a szakvéleménye elkészítéséhez alkalmazott módszertant, illetve szakirodalmat. A szakértő az alapszakvélemény 2. oldalán egyértelműen meghatározta, hogy milyen módszerrel vett mintát, határozta meg a töhiányt, és a termést milyen módszerrel mérte meg. Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság ugyanakkor arra, hogy a szakvélemény elkészítése idején nem volt kötelező a kiadott egységes vadkárbecslési útmutató alkalmazása, ezért ebből az okból sem találta a másodfokú bíróság aggályosnak a szakvéleményt.
- [71] A fellebbezésben foglaltakkal ellentétben a Kúria fent említett ítéletében kifejtett elvek alapján a vadkár összegének bizonyításához az aggálytalan szakvéleményen kívül mérlegjegyek, értékesítési számlák, szerződések csatolására nem volt szükség.
- [72] Az alperes fellebbezésében hivatkozott BH2021. 338. számú döntésében a Kúria rámutatott arra, hogy a Pp. a szabad bizonyítás elvén alapul, így a fél bármilyen bizonyítékot felajánlhat a tényállás felderítése, állításai igazolása érdekében. Az ilyen jellegű ügyekben azonban a Vtv. 81.§ (5) bekezdése alapján az egyezség - annak hiányában a perbeli bizonyítás – alapja, elsődleges eszköze általában a szakértői vadkárbecslési jegyzőkönyv lehet. Garanciális jelentősége van ezért a Vtv. Vhr. 84.§ (1) bekezdésében előírt kötelező tartalmának. Abban a perben, amiben a Kúria ezt a döntését meghozta – a jelen perrel ellentétben – a szakértő véleménye nem volt alkalmas a kár mértékének a megállapítására, mert a kárbecslő csak végleges becslését rögzítette, az ezt megelőző helyszíni szemlékről, a becslés alapjául szolgáló mérésekről nem vett fel jegyzőkönyvet, nem dokumentálta a mintavétele módszereit, sem annak eredményeit, ezért találta úgy a másodfokú bíróság és a Kúria is, hogy a felperes a szakértői véleménnyel nem bizonyította a vadkárt és ezért kellett más bizonyítékokat szolgáltatnia.
- [73] Az alperes a perben még tényelődást sem tett arra vonatkozóan, hogy milyen vadkárelhárítási intézkedéseket tett. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az állapítható meg, hogy semmilyen vadkárelhárító intézkedés nem történt a részéről. A vadkárelhárító vadászat folytatását a fellebbezés szerint az akadályozta, hogy a felperesek az öt méteres védősávokat sok helyen nem hagyták el. Ennek azonban csak akkor lenne jelentősége, ha a védősávok hiánya akadályozta volna az alperes által megkísérelt vadkárelhárító vadászatot, de az alperes ilyen tényállítást sem tett, így azt nem is bizonyíthatta/bizonyította.
- [74] A felperesek a perbeli nyilatkozatuk szerint együtt művelik meg a földterületeket, de a terményt külön értékesítik. A terményt egymás között az általuk használt területek arányában osztják meg. A szakértő ennek megfelelően, a terület arányában határozta meg az egyes felpereseket ért vadkár mértékét. Ez a szakértő által alkalmazott a megosztási mód nem

aggályos, az az alperes felelősségét egyébként nem is érinti. A felperesek dönthetik el, hogy milyen módon osztják meg egymás között a vadkár megtérítése fejében kapott kártérítés összegét, akik a szakvélemény alapján hozott ítéleti döntést a megosztás módja és mértéke tekintetében nem kifogásolták.

- [75] Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [76] A sikertelen fellebbezés folytán a Pp. 83.§ (5) bekezdése alapján viseli az alperes a fellebbezésére lerótt eljárási illetéket, míg a Pp. 83.§ (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a pernyertes felperesek másodfokú eljárásban felmerült perköltségét, ami a felpereseket képviselő ügyvéd munkadíjából áll, és amelynek mértékét a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) és (5) bekezdése, valamint 4/A. §-a alapján állapította meg.

Pécs, 2024. november 07.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, dr. Hrubai Adrienn s.k. előadó bíró, dr. Berki Csilla s.k. bíró